

Keynote Tessa De Geus over systeemverandering

Tessa de Geus is adviseur sociale en stedelijke innovatie bij **Kennisland**, een Nederlandse denktank die werkt aan maatschappelijke vernieuwing.

Als een brok energie trapte ze de eerste keynote van Open Lab 2016 op gang. Ze deelde inzichten over overheden die 'bottom-up' aan de slag willen. Daarnaast stond ze stil bij de uitdagingen en dilemma's die het werken met prototypes met zich meebrengt.

"Hoe kom je tot systeemverandering? Sinds 1999 zetten we daarrond een honderdvestigtal proefprojecten op in verschillende sectoren en domeinen. We willen namelijk de maatschappij slimmer maken. Door in te zetten op samenwerken, maar ook door kennis, talenten, ervaringen en intuïtie optimaal te benutten."

Bredere kijk nodig

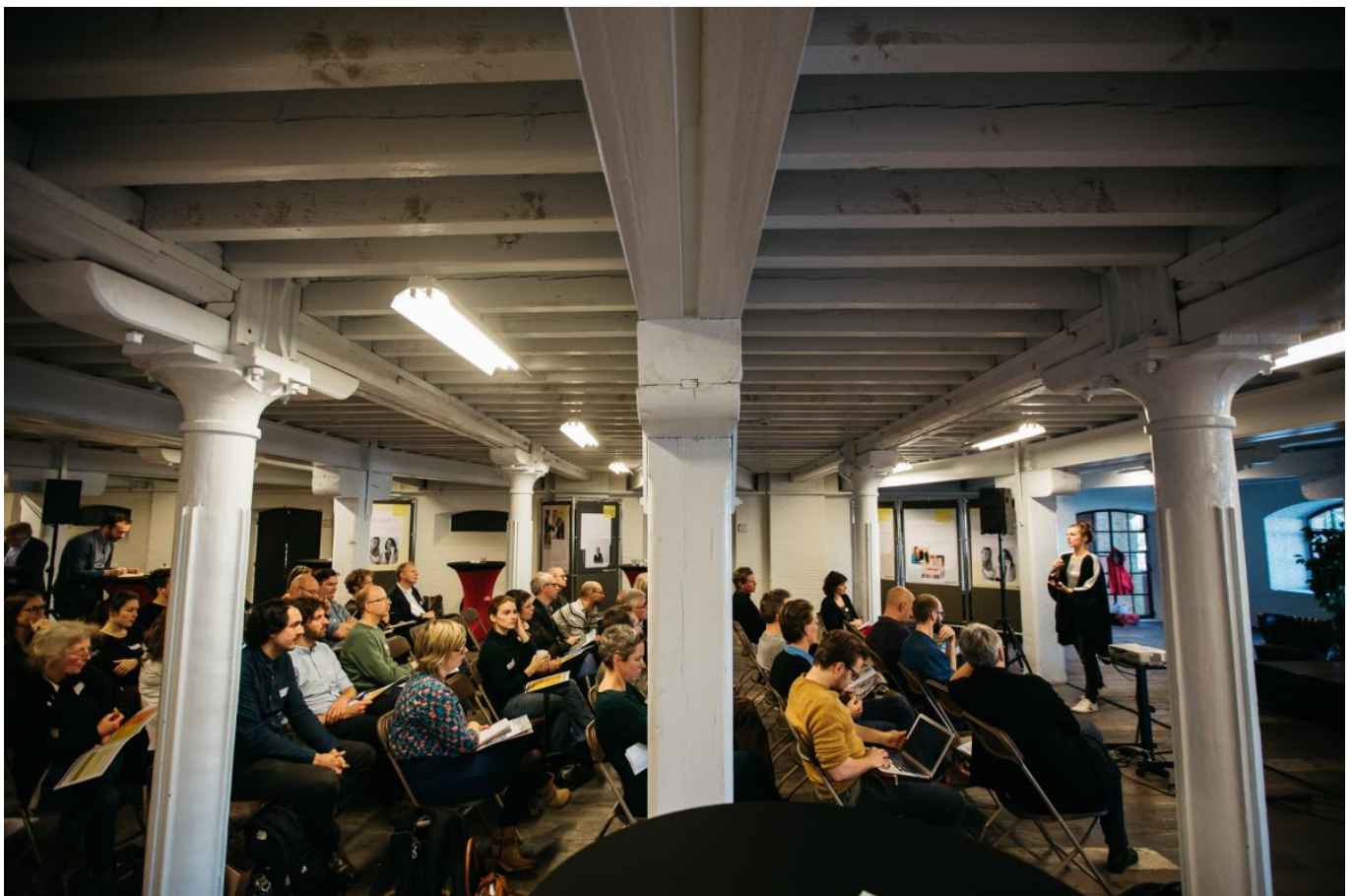
Onze strategie is wel radicaal veranderd, gaf Tessa toe. "De aanvankelijke strategie die we aanhielden was lobbyen. Beleidsstukken verzamelen, in gesprek gaan, enzovoort. Ondanks enige successen waren we al vrij snel gedesillusioneerd. We bevonden ons in het hol van de leeuw. We besloten daarom om samen te werken met professionals. Bijvoorbeeld met onderwijzers en ambtenaren. Maar ook daar liepen we tegen een muur. We moesten op zoek naar een bredere kijk. Weg van de evidentie. Dus? We leerden gaandeweg kijken waar de problemen zich echt bevonden. Voornamelijk door in gesprek te gaan met burgers. Wat waren de problemen? Hoe ervoeren burgers deze problemen? Waren interventies mogelijk?"

Experimenteren in social labs

Een aanpak die aansluit bij sociale innovatie. In de sociale labs onderzoekt Kennisland falende systemen, naar maatschappelijke problemen. Hiertegenover zetten ze nieuwe aanpakken, perspectieven en relaties. “We zien hierbij dat Europa mee is met het verhaal. We zoeken naar systematische impact en hoe we dat steeds beter kunnen doen.”

Sociale innovatie: door de knuffelbarrière, richting systeemverandering

“Een mooie voorbeeld is **Hotspot Hutspot**. Het is een van de prachtigste Nederlandse sociale organisaties. Ze willen gezond duurzaam eten bieden voor iedereen. Ze koken met jongeren, laten hen in de moestuin werken, in het restaurant. Ze werken met restjes van de bioslagger en de visserij. Zo gaan ze voedselverspilling tegen. Ze werken in leegstaande panden en gebruiken zonnepanelen. Ze organiseren zelfs optredens. Ondertussen hebben ze vier restaurants op een zeer korte termijn. Ze kregen verschillende nominaties voor awards. Je kunt er alleen maar positiviteit bij voelen. Maar... Elke maand blijven ze het moeilijk hebben om te overleven. Het businessmodel lijkt niet te werken. En op grote steun van de overheid kunnen ze niet rekenen. Want wat zijn ze als organisatie? Welzijn? Participatie? Educatie? Jeugdzorg? Het is te versnipperd voor de overheid. Maar is het niet net de overheid die mee moet veranderen? Jammer genoeg is Hotspot Hutspot hiervoor nog te vrijblijvend. Ze stellen geen werkelijke bedreiging voor het bestaan van het huidige systeem.”

“Een ander mooi voorbeeld zijn de social labs. We zochten vehikels voor nieuwe soorten interventies, beleid en onderzoek. Neem nu Amsteldorp nabij Amsterdam. Daar onderzochten we ‘prettig ouder worden’. We gingen verhaal halen bij de bewoners. De kernprincipes? Inclusieve kennisproductie, open en gericht op actie, op locatie, en betrokkenheid. Met de inwoners en de wooncoöperaties zorgde ons team voor de verwerking van de data. Zo kwamen we onder andere tot de vaststelling dat er veel zorgen waren rond het verhuizen naar een aangepaste woning voor minder mobiele ouderen. Met de data konden we ideeën genereren. We kwamen uit bij een

prototype rond woningruil voor ouderen. Als is het nog de vraag of dit echt de oplossing zal zijn voor het geïdentificeerde probleem.”

Conclusie

“We hebben twijfels of de projecten op grote schaal gedragen kunnen worden. We zijn een voortrekker van systeemverandering, maar blijven te klein. We zouden ons politieker moeten positioneren. En ons beter verbinden met soortgelijke initiatieven. De systeemlogica's blijven gewoon te intact. Er is ook te weinig politiek bewustzijn. Sociale innovatie is nog te vaak individueel, vrijblijvend en vrijstaand. Er is een stroomversnelling nodig!”

[keynote](#) [1]

Bron URL: <https://stadslab2050.be/het-lerend-lab/open-lab2016/keynote-tessa-de-geus-over-systeemverandering>

Links

[1] <https://stadslab2050.be/taxonomy/term/199>